

Ο SAMUEL BAUD-BOVY ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΟΥ 1930

Ο Έλβετός Samuel Baud-Bovy (Γενεύη 1906-1986) καταγόταν από οικογένεια καλλιτεχνών και διανοουμένων. Ο συγγραφέας πατέρας του μαζί με τόν συμπατριώτη του φωτογράφο Fred Boissonnas στις 2 Αύγουστου 1913 έγιναν οι πρώτοι ορειβάτες που κατάφεραν να πατήσουν την κορυφή του Όλύμπου οδηγούμενοι από τόν Χρήστο Κάκκαλο. Ακολούθησε μιὰ δευτέρη ανάβαση τὸ 1927, στήν ὁποία συμμετείχε καὶ ὁ εικοσάχρονος Samuel, σπουδαστὴς τότε τῆς κλασικῆς φιλολογίας καὶ τῆς δυτικῆς μουσικῆς (βιολί, σύνθεση, διεύθυνση ὀρχήστρας, μουσικολογία). Τὸ ἐπόμενο ἀκαδημαϊκὸ ἔτος (1928-1929) ὁ Samuel Baud-Bovy, ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὰ δημοτικὰ τραγούδια πὺ ἀκουσε καὶ εἶδε νὰ χορεύονται στήν περιοχή τοῦ Όλύμπου, πῆγε στὸ Παρίσι γιὰ νὰ φοιτήσῃ στὸ Νεοελληνικὸ Ἰνστιτοῦτο τῆς Σορβόνης κοντὰ στὸν ἑλληνιστὴ Hubert Pernot. Καὶ τὸ φθινόπωρο τοῦ 1929 ἦρθε πάλι στήν Ἑλλάδα μὲ ὑποτροφία τοῦ κληροδοτήματος Λαμπράκη-Μαυποῖρ γιὰ νὰ τελειοποιηθεῖ στὴ γλώσσα καὶ νὰ μελετήσῃ βυζαντινὴ καὶ δημοτικὴ μουσικὴ. Στὸ διάστημα πὺ ταξίδευε γιὰ ἐδῶ καὶ παρέμεινε στήν Ἀθήνα (20.9.1929-14.6.1930) ἔγραφε σχεδὸν καθημερινὰ ἕνα ἡμερολόγιο, τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ ὁποίου παραχωρήθηκε ἀπὸ τὸν γιό του Manuel γιὰ νὰ ἐκδοθεῖ τόσο στὸ πρωτότυπο ὅσο καὶ μεταφρασμένο στὰ ἑλληνικὰ στὸ Δελτίο τοῦ Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν, μὲ τὸ Μουσικὸ Λαογραφικὸ Ἀρχεῖο τοῦ ὁποίου ὁ συγγραφέας εἶχε στενὴ σχέση γιὰ πάρα πολλὰ χρόνια.

Μιὰ προσεκτικὴ ἀνάγνωση τοῦ ὑπὸ δημοσίευση ἡμερολογίου ἀποκαλύπτει μιὰ προσωπικότητα μὲ ἰδιαίτερη εὐφυΐα καὶ συγκρότηση καὶ ἐκπληκτικὰ δραστήρια. Μέσα σὲ λίγους μῆνες βελτίωσε θεαματικὰ τὰ ἑλληνικά του, μιλώντας τα πια μὲ ἄνση, διάβασε πολλοὺς καὶ δύσκολους νεοέλληνες συγγραφεῖς στὸ πρωτότυπο (Παπαδιαμάντη, Κάλβο, Παλαμᾶ κ.ἄ.), μελέτησε βυζαντινὴ μουσικὴ στὸ Ὡδεῖο Ἀθηνῶν μὲ τὸν Νικόλαο Παππᾶ, συνεχίζοντας παράλληλα, ὅσο προλάβαινε, τὴν ἐξάσκησή του στὸ πιάνο, τὸ βιολί καὶ τὴ διεύθυνση ὀρχήστρας. Ἐπιπλέον, δίδαξε στὸν

έαυτό του τῆ δημοτικῆ μουσικῆ διαβάζοντας (ἀπὸ βιβλία ποὺ δανειζόταν ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη) τὶς συλλογὲς τοῦ Ψάχου καὶ τοῦ Παχτίκου. Καὶ χάρις στὴ Μέλπω Μερλιέ, ποὺ τὸν κατηύθυνε στὰ ἐθνομουσικολογικά, ἄκουσε ζωντανὰ λαϊκοὺς μουσικοὺς ἀπὸ τὰ Μέγαρα καὶ τὰ Δωδεκάνησα ἀλλὰ καὶ πρόσφυγες ἀπὸ τὴ Θράκη καὶ τὴ Μικρασία. Ὅλες αὐτὲς οἱ μελέτες –στὶς ὁποῖες δὲ πρέπει νὰ προστεθεῖ ἡ παρουσία του στὶς παραδόσεις τῶν καθηγητῶν Βέη, Κουγέα καὶ Μενάρδου στὸ Πανεπιστήμιο– δὲν ἐμπόδισαν τὸν Samuel Baud-Bovy πότε μοναχὸ καὶ πότε μαζὶ μὲ ἄλλους νὰ περιηγεῖται, συχνὰ πεζῆ, τὴν Ἀττικὴ καὶ τὴ Μεγαρίδα, νὰ εἶναι τακτικὸς ἀκροατὴς τῆς Συμφωνικῆς Ὀρχήστρας τοῦ Ὀδείου Ἀθηνῶν ποὺ διηύθυνε τότε κυρίως ὁ Δημήτρης Μητρόπουλος, νὰ παρακολουθεῖ θεατρικὲς καὶ μελοδραματικὲς παραστάσεις καὶ διάφορα ρεσιτὰλ πιάνου, βιολιοῦ καὶ τραγουδιοῦ, νὰ πηγαίνει σὲ διαλέξεις, νὰ ἐπισκέπτεται ἐκθέσεις ζωγραφικῆς καὶ νὰ καλλιεργεῖ τὶς κοινωνικὲς του σχέσεις – μεταξὺ ἄλλων γνώρισε τὸν Καλομοῖρη, τὸν Παλαμᾶ, τὸν Δροσίνη καὶ τὴν Εὐᾶ Σικελιανοῦ.

Οἱ πιὸ στενοὶ του φίλοι στὸ διάστημα αὐτὸ ὑπῆρξαν ὁ ἀρχαιολόγος Ἰωάννης Παπαδημητρίου, τὸ ζεῦγος Μέλπως καὶ Ὀκτάβιου Μερλιέ καὶ κάποιος Ἐλβετοῖ (ὁ ζωγράφος Amiguet καὶ τὸ ζεῦγος Weiglé).

Μιὰ ἀγαπημένη συνήθεια τοῦ Samuel Baud-Bovy ἦταν νὰ θανμάζει τὸ λεκανοπέδιο τῆς Ἀττικῆς ἀπὸ τὸν Λυκαβηττὸ ποὺ δὲν χόρταινε νὰ τὸν σκαρφαλώνει. Ἀλλὰ πιὸ συχνὰ ἀνέβαινε στὴν Ἀκρόπολη, γιὰ τὴν ὁποία εἶχε ιδιαίτερη ἀγάπη, ὅπως καὶ γιὰ ὅτιδήποτε εἶχε σχέση μὲ τὰ ἀρχαιολογικά μνημεῖα καὶ μουσεῖα τῆς πόλης. Τὸ ἴδιο, ὅμως, ἐνδιαφερόταν καὶ γιὰ καθετὶ σημαντικὸ ἢ φαινομενικὰ ἀσήμαντο ποὺ συναντοῦσε στοὺς δρόμους καὶ τὶς ἐξοχὲς τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ παρατηρητικότητα ἦταν μία ἀπὸ τὶς μεγάλες ἀρετές του.

Ὁ Samuel Baud-Bovy δὲν ἄφηνε τίποτε ἀπὸ ὅσα ἔβλεπε καὶ ἄκουγε χωρὶς νὰ τὸ σχολιάζει. Οἱ κρίσεις του ἦταν αὐστηρές, ἀλλὰ πάντοτε δίκαιες καὶ καλοπροαίρετες καὶ φανερόνουν ἕναν ἄνθρωπο μὲ κοφτερὸ μυαλὸ καὶ ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτό του. Ὅπως οἱ περισσότερες ἰδιοφυεῖς, ἔτσι καὶ αὐτὸς εἶχε τὴν τύχη νὰ ὠριμάσει σὲ πολὺ μικρῆ ἡλικία.

Τὸ ἀνὰ χεῖρας ἡμερολόγιο εἶναι πολὺτιμο ὄχι μόνον ἐπειδὴ ἀποκαλύπτει τὴ σπουδαία προσωπικότητα ἐνὸς ἔνθερμου φιλέλληνα, ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ ἀπαθανατίζει μιὰν ἐξάισια γιὰ τὴ ζωντάνια, γοητεία, ἡρεμία καὶ γραφικότητά της Ἀθήνα ποὺ δὲν πρόκειται νὰ ξαναὑπάρξει.